

פרשת מטות

וַיִּגְשׁוּ אֵלָיו וַיֹּאמְרוּ גְדֵרֹת צֶאֱן נִבְנָה לְמִקְנֵנוּ פֹה וְעָרִים לְטַפְּנוּ: / הנהגה ע"פ הטבע לעומת הנהגה ע"פ הנס (טז, לב)

מובא במדרש רבה לב חכם לימינו זה משה ולב כסיל לשמאלו אלו בני ראובן ובני גד שעשו את העיקר טפל ואת הטפל עיקר שחבבו את ממונם יותר מן הנפשות. שהן אומרים למשה גדרות צאן נבנה למקננו פה וערים לטפינו.

אמר להם משה אינה כלום לא תעשו כך אלא עשו את העיקר עיקר, תחילה בנו לכם ערים לטפיכם ואח"כ וגדרות לצנאכם.

אמר להם הקב"ה אתם חיבתם את מקניכם יותר מן הנפשות, חייכם אין בו ברכה. עליהם נאמר: "נחלה מבוהלת בראשונה ואחריתה לא תבורך."

בספר **גנדי ישראל** שואל: מדוע מגיע להם עונש קשה כ"כ בשביל דבר קל שהקדימו הצאן? ועוד מה מדה כנגד מדה בעונש הזה?

ועוד לכאורה עשו כדין שצריכים להקדים מאכל לבהמה ואח"כ לאדם כמו שמביאה הגמ' בברכות מ.?

ומתרץ באופן נפלא הטעם שקדמה פרנסת הבהמה קודם לאדם הוא מחמת חטא אדם הראשון שע"י החטא נתערבב הטוב ברע ולכן א"א לאדם לאכול עד שיתקן את מאכלו ויברר הטוב מהרע. אך הבהמה שלא חטאה תמצא את פרנסתה בכל מקום בנקל שלא כאדם שנאמר בו בזיעת אפיו תאכל לחם.

אך כל זה דוקא כאשר הפרנסה היא בדרך הטבע אולם כאשר הפרנסה באה ע"פ נס למעלה מן הטבע ומסתמא הפרנסה היא בזכות מעשיו שתקן את אשר עליו לתקן, אז אין קדימה לבהמה על האדם. ולכן כאשר הוציא משה מים מן הסלע נאמר והשקית את העדה ואת בעירם שהקדים אדם לבהמה.

והנה שורש חטא המרגלים היה בזה שרצו להכנס לארץ בדרך הטבע ולכן דרשו לשלוח מרגלים שהרי אם הנהגה ע"פ נס אין צריך לשלוח מרגלים,

כמו כן בני גד ובני ראובן חפצו בנחלתם שתהיה ע"פ הטבע מחמת רוב מקניהם ומחמת טוב הארץ ההיא ודשנה ולכן הקדימו מקניהם לטפם ובזה הראו שחפצם בהנהגה ע"פ דרך הטבע ולכן הוכיחם משה ודימה אותם למרגלים כי גם הם טעו בטעות המרגלים. ואמר להם כי היה להם להקדים את טפם לבהמתם כמו בכל שפע שהוא למעלה מן הטבע שהאדם קודם לבהמה ומחמת שרצו לנחול חבל ארץ זה בדרך הטבע אמר ה' יתברך שהיא כנחלה מבוהלת בראשונה ואחריתה לא תבורך, כי דבר שהוא למעלה מן הטבע יש לו קיום נצחי ולא דבר טבעי שאינו נצחי.